



Sygn. akt V CK 393/04

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa M. G.

przeciwko R. K., M. K. i F. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 19 stycznia 2005 r.,

kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 18 marca 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok w pkt I /pierwszym/ w części, w jakiej uchylono nakaz zapłaty i oddalono powództwo oraz orzeczono o kosztach procesu, w pkt. II /drugim /w części, w jakiej oddalono apelację powoda, a także w pkt. IV /czwartym /i V / piątym/ i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego; poza tym oddala kasację.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Ś. z dnia 7 lutego 2001 r. odnośnie do należności głównej w kwocie 30.865,89 zł, a w pozostałym zakresie odnośnie do należności głównej w kwocie 123.030,35 zł uchylił tenże nakaz i powództwo oddalił, a także w określonym zakresie apelację powoda oddalił i odrzucił oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny ustalił, że powoda i spółkę z o.o. „A.(...)” w W., której pozwany R. K. był prezesem zarządu, a K. B. zastępcą prezesa, łączyła umowa o prowadzenie w imieniu i na rzecz powoda marketingu, promocji, sprzedaży i dystrybucji wyrobów alkoholowych. Pozwany R. K. w imieniu zarządu spółki „A.(...)” przyjął pełną odpowiedzialność za powierzone wyroby, utracony zysk i należności od odbiorców towaru oraz zobowiązał się do zawarcia umów cesji wierzytelności obejmujących należności za sprzedany towar w sytuacji niezapłacenia ich przez nabywców po 60 dniach od daty sprzedaży. Wynagrodzenie spółki „A.(...)” miało stanowić połowę zrealizowanej marży między wartością sprzedanych towarów po cenach sprzedaży netto i tą samą wartością po cenach zakupu netto, przy czym z wynagrodzenia tego potrącana była wartość najmu magazynu, zabezpieczenia i zwrotu towaru. Zgodnie z umową na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń powoda pozwany R. K. wystawił weksel in blanco z deklaracją wekslową poręczony przez jego żonę i osobę trzecią.

Odnosząc się do oceny poszczególnych pozycji, które wchodziły w skład żądanej kwoty Sąd Apelacyjny stwierdził m. in., że powód był uprawniony, zgodnie z treścią deklaracji wekslowej, do uzupełnienia weksla na kwotę 117.465,89 zł, wynikłą z umowy cesji z dnia 29.02.2000 r., pomniejszoną o 86600 zł zapłaconych jemu przez drugiego wspólnika. Natomiast kwota 140.000 zł powinna być oceniona jedynie jako wierzytelność, nie zaś dług spółki „A.(...)”, za który wekslową odpowiedzialność przyjął na siebie pozwany. Tym samym powód nie był uprawniony do wpisania tej kwoty jako jednego ze składników sumy wekslowej. Podobnie, gdy chodzi o kwoty 34.800 zł i 1.630,35 zł.

Kasacja powoda - oparta na obu podstawach z art. 393¹ k.p.c. – zawiera zarzut naruszenia art. 10 prawa wekslowego, art. 21,22 i 24 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości /Dz. U. Nr 121, poz. 591 ze zm./, a także art. 233 k.p.c. i zmierza do

uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rację ma Sąd Apelacyjny, że wyrok Sądu Okręgowego nie zawiera rozstrzygnięcia o odsetkach ustawowych od kwoty 146.103,76 zł. Zasadnie zatem ten Sąd uznał, że Sąd Okręgowy nie orzekł o całości żądania skarżącego, do czego był obowiązany i co powinien był wyrazić w sentencji wyroku. Tego rodzaju sytuacja uprawniała strony do złożenia w myśl art. 351 § 1 k.p.c. wniosku o uzupełnienie wyroku; żadna ze stron w przewidzianym terminie wniosku nie złożyła. Powyższe sprawia, że w tym zakresie apelacja skarżącego skierowana została przeciwko orzeczeniu nie istniejącemu. Taka apelacja jest niedopuszczalna, ponieważ apelacja przysługuje od orzeczenia wydanego, a więc - istniejącego (patrz: orzeczenie SN z dnia 2 czerwca 1964 r., I PR 10/63 - OSNCP 1965, z. 5, poz. 80, postanowienie SN z dnia 25 lutego 1997 r., II CKN 15/97 - OSNC 1997, nr 6-7, poz. 89). W rezultacie nie jest trafny zarzut skarżącego, że bezzasadnie odrzucono jego apelację w we wskazanym zakresie.

Przechodząc do pozostałych zarzutów kasacyjnych trzeba zauważyć, że skarżący dochodzi swego roszczenia, w istocie rzeczy, o wyrównanie zadłużenia wynikłego z umowy marketingu, na podstawie uzupełnionego przez siebie weksla gwarancyjnego. Zobowiązany z weksla może wobec posiadacza tego dokumentu zasłaniać się zarzutem, że weksel został uzupełniony niezgodnie z zawartym między nimi porozumieniem (art. 10 pr. weksl. - interpretacja a contrario). Jeżeli zatem weksel miał zabezpieczać roszczenie skarżącego do pozwanych z tytułu owego zadłużenia, to pozwani mogli się bronić wobec skarżącego, jako posiadacza weksla, że weksel został uzupełniony wbrew porozumieniu, gdyż albo zadłużenie, za które pozwani odpowiadają, w ogóle nie powstało, albo też powstało w mniejszej wysokości.

Inaczej mówiąc, suma wekslowa na jaką został wypełniony weksel przez skarżącego powinna odpowiadać wysokości zadłużenia, za które odpowiadają pozwani. Sąd uprawniony zatem był badać prawidłowość wypełnienia weksla w tej części, a zatem i wyliczenia zadłużenia.

Sąd Apelacyjny pomniejszył zadłużenie spółki „A.(...)” o kwotę 140.000 zł w oparciu o fakturę wystawioną powodowi przez tę Spółkę. Rację jednakże ma skarżący, że do owego pomniejszenia doszło co najmniej przedwcześnie. Z ustaleń Sądu Apelacyjnego nie wynika bowiem rzeczywiste zaistnienia wierzytelności spółki „A.(...)” z tytułu umowy marketingu, co może prowadzić do wniosku, że ta wierzytelność

została potwierdzona (fikcyjną) fakturą. Za takim stanowiskiem przemawiają zeznania świadka K. B., w świetle których na kwotę 140000 zł było manko w kasie.

Odnosnie ustalenia dokonanej zapłaty przez świadka K. B. kwoty 86.600 zł na poczet długu z umowy cesji z dnia 29.02.2000 r., trzeba zauważyć, że utrwalone jest w orzecznictwie zapatrywanie stwierdzające, iż jeżeli ocena sądów obu instancji jest taka sama, sąd drugiej instancji może ograniczyć swoje rozważania do skrótowego stwierdzenia o podzieleniu ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji. Sąd Apelacyjny dokonując przytoczonego ustalenia odwołał się do ustaleń Sądu pierwszej instancji. Z ustaleń tego Sądu wynika jednak tylko tyle, że: „K. B. również zwraca obecnie powodowi kwotę z tytułu działalności firmy „A.(...)”, z tytułu innych rozliczeń”.

Zasadnie przeto podnosi skarżący, że dokonane przez Sąd drugiej instancji ustalenie zapłaty przez świadka K. B. kwoty 86.600 zł, narusza art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten zawiera nakaz - nie doznający wyjątku, aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. m. in. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1996 r., III CKN 8/96 - OSNC 1997, nr 3, poz. 30). W razie postawienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym, Sąd Najwyższy nie dokonuje ponownej oceny wiarygodności i mocy zgromadzonych dowodów, lecz sprawdza prawidłowość wykorzystania przez Sąd orzekający uprawnień przewidzianych w omawianym przepisie. Stwierdzone wyżej wskazanej wadliwości mogącej mieć wpływ na treść orzeczenia, prowadzi do jednoznacznego wniosku o przekroczeniu granic swobody sędziowskiego osądu, co przesądza o zasadności podstawy kasacji z art. 393¹ pkt. 2 k.p.c.

Co się zaś tyczy wycofania z kasy 34.800,00 zł, to skarżący pomija, że jego rzeczą było wykazanie, iż wystawienie weksla i poręczenie obejmowało okres, w którym do tego wycofania doszło. W szczególności, że wynika to z treści zobowiązania wekslowego pozwanych. Jak dotąd skarżący tych okoliczności nie wykazał.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w wyroku /art. 393¹³ k.p.c./.